

P. E. Society's

**Modern College of Arts, Science and Commerce,
Ganeshkhind, Pune - 16**

END SEMESTER EXAMINATION : DECEMBER - 2023

Faculty : Arts

Semester - III

Program : Arts

Program (Specific) : BA (Arts)

Class : SYBA

Course : Geography (Population Geography – I)

Course Code : 23GG – A2331 (DSE – 1A)

Paper : I

SET : C

Course Type :

Max. Marks : 70

Time : 3 Hours

Total Pages : 3

Instructions to the Candidates :

- 5. All questions are compulsory. Attempt all questions.*
- 6. Figures to the right indicate full marks.*
- 7. Draw neat diagrams whenever necessary.*
- 8. Use of map stencils is allowed.*

Q. 1. Write answer the following questions in one or two sentences. (Any 10)

20

- a) What is age specific fertility rate?
- b) State any two examples of voluntary migration.
- c) Define census.
- d) Write the formula of crude birth rate.
- e) Write the definition of seasonal migration.
- f) State any two types of distributional maps.
- y) Write the names of any two population experts / scientists.
- r) Which occupations are included in primary occupation?
- l) What was the population of India as per 2011 census?
- v) Name the book written by geographer Donald Bogue.
- m) Who conducts house - to- house data collection during the census?
- n) What is meant by regional migration?
- s) How many years is the census taken?
- t) On which day is World Population Day celebrated?

Q. 2. Write short notes on. (Any 4)

20

- a) Emigration and Immigration.
- b) World distribution of population.
- c) District level household survey (DLHS)
- d) Application / use of computer in presentation of population data.
- e) Age - Sex Pyramid.
- f) Importance of population census.

Q. 3. Answer the following questions in 200 words. (Any 3)

18

- a) Explain the importance of Population Geography.
- b) Discuss how population data are presented using graphs and maps.
- c) Write information about the sex composition of population of India.
- d) Discuss the three types of economic occupations / activities of population.
- e) Give a brief account of national sample survey (NSS).

Q. 4. Answer the following questions in 350 words. (Any 1)

12

- a) What is Population Geography? Explain the nature and scope of Population Geography.
- b) Give a detailed account on the topic factors affecting growth of population.

मराठीत भाषांतर

द्वितीय वर्ष कला (SYBA)

लोकसंख्या भूगोल - I (सेमिस्टर - 3)

विद्यार्थ्यांसाठी सूचना :

1. सर्व प्रश्न अत्यावश्यक आहेत. सर्व प्रश्न सोडवा.
2. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
3. आवश्यक असेल तिथे सुबक आकृत्या काढा.
4. नकाशा स्टेन्सील वापरण्यास परवानगी आहे.

प्रश्न - 1, खालील प्रश्नांची एक ते दोन वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही 10)

20

- अ) वयोगट सापेक्ष जन्मदर म्हणजे काय?
- ब) ऐच्छिक स्थलांतराची कोणतेही दोन उदाहरणे सांगा.
- क) जनगणनेची व्याख्या लिहा.
- ड) ढोबळ मृत्युदराचे सूत्र मांडा.
- ई) व्याख्या लिहा - हंगामी स्थलांतर

- फ) वितरणात्मक नकाशांचे कोणतेही दोन प्रकार सांगा.
- य) कोणत्याही दोन लोकसंख्या तजांची नावे लिहा.
- र) प्राथमिक व्यवसायामध्ये कोणते व्यवसाय समाविष्ट होतात?
- ल) भारताची सन - 2011 च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या किती होती?
- व) डोनाल्ड बोग या भूगोलतज्ञाने लिहलेल्या ग्रंथाचे नाव सांगा.
- म) जनगणनेच्या दरम्यान घरोघरी जाऊन आकडेवारी गोळा करण्याचे काम कोण करतात?
- न) प्रादेशिक स्थलांतर म्हणजे काय?
- स) जनगणना दर किती वर्षांनी घेतली जाते?
- त) जागतिक लोकसंख्या दिवस कोणत्या दिवशी साजरा केला जातो?

प्रश्न - 2, टिपा लिहा. (कोणत्याही 4)

20

- अ) देशत्यागी स्थलांतर व देशानुगामी स्थलांतर.
- ब) लोकसंख्येचे जागतिक वितरण.
- क) जिल्हास्तरीय कुटुंब आणि सुविधा पाहणी सर्वेक्षण.
- ड) लोकसंख्या आकडेवारीच्या सादरीकरणात संगणकाचे उपयोजन.
- ई) वय - लिंग मनोरा.
- फ) भारतीय जनगणनेचे महत्व.

प्रश्न - 3, खालील प्रश्नांची 200 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही 3)

- अ) लोकसंख्या भूगोलाचे महत्व स्पष्ट करा.
- ब) आलेख व नकाशांचा उपयोग करून लोकसंख्या आकडेवारीचे सादरीकरण कसे करतात ते सांगा?
- क) भारताच्या लोकसंख्येची लिंगरचना याविषयी माहिती लिहा.
- ड) लोकसंख्येच्या आर्थिक व्यवसायाच्या तीन प्रकारांची चर्चा करा.
- ई) राष्ट्रीय नमुना सर्वेक्षण याविषयी थोडक्यात वृत्तान्त द्या.

प्रश्न - 4, खालील प्रश्नांची उत्तरे 300 शब्दात लिहा. (कोणतेही 1)

12

- अ) लोकसंख्या भूगोल म्हणजे काय? लोकसंख्या भूगोलाची स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.
- ब) लोकसंख्या वाढीवर परिणाम करणारे घटक या विषयावर सविस्तर वृत्तान्त द्या.
